

דְּרָשָׁתִּי קַרְבָּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת דברים, תשפ"ו

לרפואת הרב חזקיהו דב הכהן בן שושנה בתוך שאר חולי עמו ישראל

הלכה של הרב שך מתשעה באב – שורש כל החורבן בחוסר כבוד

סיפר הרב עמנואל טולידנו: יום אחרי תשעה באב נסעתי לבני ברק, לרב שך, ושאלתי אותו: "הרב, מה הרב לקח מתשעה באב? מה לוקחים הלאה לחיים שלנו?"

אומר לו הרב שך: "אני לקחתי רק דבר אחד מתשעה באב. בוא תראה מה החיסרון של כבוד, שכן אדם לא מכבד אחד את השני, או חיסרון של עבירה אחת שכן אדם עושה – וההשלכות אין תיאור. הדברים חמורים ביותר".

מאיפה רואים את זה? כתוב בפרשה שלנו, משה רבנו מוכיח את עם ישראל: "וַתִּקְרְבוּ אֵלַי כָּלְכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלָחָה אֲנֵינוּ לְפָנֵינוּ וַיַּחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ". כותב רש"י: "וַתִּקְרְבוּ אֵלַי כָּלְכֶם" – בערבוביא. ילדים דוחפים את הזקנים, והזקנים דוחפים את הראשים. התורה מגלה לך, אתה יודע מה שורש כל המרגלים? המרגלים חזרו בתשעה באב, ומאותו זמן התחיל תשעה באב. וממה זה התחיל? "וַתִּקְרְבוּ אֵלַי כָּלְכֶם". הילדים דוחפים את הזקנים. אין כבוד אחד לשני.

ברגע שאין כבוד אחד לשני – תראה, ממש רבנו עד היום יש תשעה באב. סובלים צרות וגזרות, אי אפשר לתאר כמה בעיות עם ישראל עברו בכל הזמנים האלו. על מה? מה הבעיה? התורה מגלה את שורש הבעיה – לא היה כבוד בין אחד לשני. אם היה כבוד בין אחד לשני, הכל היה בסדר.

זה גם מה שהגמרא מספרת על קמצא ובר קמצא. נו, מה הבעיה? הוא לא כיבד אותו. מפה התחיל כל הגלות. חכמים ראו את זה ולא מיחו. אה, לא מחיתם? ראייתם בן אדם שעבר ביזיון, ולא אכפת לך שהבן אדם התבזה? חז"ל מגלים לך, זה שורש כל החורבן. בן אדם צריך לדעת: עבירה אחת, חוסר כבוד – מה שנראה לך כרגע בפעם הראשונה כדבר "בסדר, אתה צודק, חוסר כבוד, אבל זה לא סוף העולם" – כן, באה התורה ומגלה לך: כן, זה סוף העולם. תדע לך, זה הדברים החמורים ביותר שיכולים להיות – ההשלכות הנוראיות כשאין כבוד בין אחד לשני.

סיפור ראשון: החלום על "היכל הרפואה" – כוחה הנצחי של התפילה

סיפר הרב יחיאל מאיר צוקר שליט"א, יש לו שני סמינרים של בנות, אחד באשדוד, אחד באלעד. בנוסף הוא גם משגיח בישיבת "תורה בתפארתה".

והשם ירחם עליו – בחודש אב תשפ"ג, לפני שלוש שנים, נפטרה אשתו צעירה, בת ארבעים ותשע. אחד האנשים שבאו לנחם היה הרב יחיאל וייספיש שליט"א, תלמיד חכם גדול – שגם אשתו נפטרה מהמחלה, גם צעירה, השם ירחם.

הוא בא לנחם, ואז אמר לו הרב יחיאל וייספיש: "אני רוצה לספר לך, סיפור אישי. יום אחד אני חולם את אשתי, שבאה אליי בחלום, והיא אומרת: 'יש לי צער גדול מאוד מאיזה אישה פלונית, תעשה טובה, תסדר את הדברים שילכו בצורה טובה'".

אמרתי לה בחלום: "אל תדאגי, מחר אחרי התפילה אני מסדר את הדברים בצורה הטובה ביותר שיש".

ואז אמרתי לה: "את יודעת, אני מאוד מסוקרן, מה הולך איתך למעלה בשמיים?". היא אומרת לו על זה: "אל תדאג, אני נמצאת במקום טוב מאוד, מקום שאני מאושרת בו מאוד מאוד. אני נמצאת בהיכל שנקרא היכל הרפואה".

אומר לה בעלה: "אני קראתי הרבה זוהר, ועוד ספרים, ולא ראיתי בשום ספר שכתוב 'היכל רפואה', מה זה היכל הזה?". היא אומרת: "תראה, כשהייתי חולה, אנשים התפללו, אנשים בכו, קיבלו קבלות, חיזוקים, קראו מאות ספרי תהילים.

תגיד לי, וכל זה מה? הכל הולך לאיבוד? הרי בסוף הכל הלך, נפטרת. תדע שלא, אין דבר כזה. כל מה שכן אדם מתפלל, מתחזק – הכל עולה למעלה בשמיים, בהיכל הרפואה, ושם הבן אדם מתענג מזה לנצח נצחים. מה שאני שם נמצאת חצי שעה – זה כל החיים, כל התענוגות שבני אדם יכולים לקבל.

ולכן תגיד לאנשים שתמיד יתפללו. אם לא עוזרים בעולם הזה – בטוח שעוזרים בעולם הבא". ככה היא סיפרה לו. "אני שמעתי את זה, בזה הסתיים החלום.

אמרתי: אני חייב לבדוק, באמת אם החלום הזה אמיתי או לא, נבדוק לפי ההמשך של הסיפור, לפי מה שהיא ביקשה. בבוקר קמתי, אחרי התפילה – התפללתי, פגשתי אנשים: 'אתם מכירים אישה כזאת בשם הזה והוא באשדוד?'. חלק הכירו, חלק לא הכירו. עד שהגעתי בסוף למשפחה, לאישה הזאת. הגעתי למספר טלפון, אמרתי לה: 'שלום, אנחנו רוצים לפגוש אותך, אני יכול לבוא אליכם הביתה?'. היא אומרת: 'מה הבעיה?'. אמרתי לה: 'יש חלום מסוים על אשתי, אני רוצה לבוא לפגוש אותך'.

אז היא אמרה: 'טוב, תבוא בערב, בעלי נמצא'. הגעתי בערב, וסיפרתי לה את החלום. אמרתי לה: 'כך וכך חלום, אני רוצה שתגיד לי מה מסתתר מאחורי החלום הזה'.

'מה אני אגיד לך? אני מכירה את אשתך טוב, וגם אשתך מכירה אותי מאוד מאוד, אנחנו חברות טובות. עכשיו אני אגיד לך סיפור, מה היה בדיוק.

בעלי עובד – לא יודע – בתחום של המניות, הוא לא צריך משרד, הוא בבית שלו, דרך המחשב עובד שעה שעתיים, ברוך השם פרנסה בשפע גדול. ובעלי כל היום לא עושה כלום, אז הוא קיבל על עצמו לעשות חסד – לקחת חולים לבתי חולים. יש לו אוטו, והמעשרות שלו זה הדלק שהוא לוקח בו את החולים לבתי חולים.

אחת מהחולים שהוא לקח הייתה אשתי של וייספיש הזה. את אשתי היה לוקח כל

שבוע לבית חולים בשביל הטיפולים שלה. יום אחד היא התקשרה אליי, אמרה לו: 'שלום, אני צריכה לנסוע מאשדוד לאיילוב בתל אביב, ואני צריכה להיות שם ברבע לשלוש, אם אתה יכול לקחת אותי'.

לקחתי את הטלפון מבעלי, ואמרתי לה: 'גברת, היום בעלי לא יכול לקחת אותך'. 'למה? מה יש היום?'. 'היום יש לי חתונה של אחותי. זו אחות שאני מאוד קשורה אליה, ואני חייבת להגיע. וזה לא צנוע שאני אסע לחתונה של אחותי במונית או באוטובוס, אני חייבת שבעלי ייקח אותי. אז היום תחפשי מישהו אחר'. אמרה: 'טוב, תודה רבה', ניתקה את הטלפון. היא ניסתה להשיג מישהו אחר – לא היה. כל המוניות בשעות האלו תפוסות. היא התקשרה שוב, ואמרה: 'שמעי, כך וכך סיפור, שעה אני מנסה להשיג מישהו, אין מישהו אחר'. אמרתי לה: 'טוב, בסדר, אין מישהו אחר. בעלי יצא טיפה מוקדם, ויקח אותך. כמה נסיעה מאשדוד לתל אביב? זה בערך עשרים דקות, עשרים וחמש דקות, אפשר להספיק'.

באמת בעלי יצא יותר מוקדם, רבע שעה נסיעה ופתאום נהיה פקק. הייתה תאונת דרכים קשה מאוד, פשוט הכביש נעצר לגמרי. בנוסף, גם אי אפשר להסתובב חזרה, יש שם את קיר הביטחון הזה, נשארנו על הכביש שלוש וחצי שעות.

והתחילו טלפונים: 'איפה אתה?...'. מה אני אספר איפה אני? תקוע פה בפקק. איפה אני? אני פה. זהו. בסוף לא הייתה ברירה, ואני לקחתי מונית, נסעתי לחתונה של אחותי. כשחזרתי, בעלי החזיר אותי, אמרתי לבעלי: 'מהיום נגמרו החסדים. חסדים – לא על חשבון המשפחה'. וזהו, זה הסיפור שהיה בינינו.

אז יכול להיות שמחמת מה שהיה, שאני אישית – צער אותי שלקחתי מונית וכולי, ולכן היא באה לבקש מחילה על מה שהיה. זה החלום. תגיד, אני עכשיו אומרת בפני כולם: מחולה, מחולה, מחולה על כל מה שהיה".

בעלה אומר לה: 'אבל תראי, אנחנו התלבטנו מה לעשות. נמשיך לעשות חסדים, לא נעשה חסדים? כן נעשה. אמרנו נעשה 'בקטנה'. אבל תראי, משמיים שלחו לנו מסר. אתה עושה חסדים כשהכל נוח לך, כשהכל טוב לך, כשהכל זורם, כשהכל נחמד. פעם אחת בורא עולם העמיד אותנו בניסיון – וכבר אנחנו ירדנו מהעץ".

חוזרים לעשות חסד, כמו שהיינו עושים. גם אם יש חתונה, גם בר מצווה – עושים חסדים. כי אז בורא עולם מעמיד אותנו בניסיון, לראות אם אנחנו יכולים לעשות חסד גם שקשה לך. שם הגדולה של הבן אדם.

סיפור שני: נהג המונית ואורי זוהר – "איפה שקשה לך, תתפלל"

סיפר הרב מרדכי גנות מאלעד שליט"א: הייתי צריך דחוף לנסוע לבני ברק. לקחתי נהג מונית ונסעתי. הנהג נראה חרדי. בדרך אומר לי הנהג מונית: "אל תראה אותי שאני חרדי, אני חוזר בתשובה. מי שהחזיר אותי בתשובה זה אורי זוהר".

אמרתי לו: "נפגשתי עם אורי זוהר? דיברת איתו? ראינו אותו?". אמר לי: "לא, לא ראיתי אותו, לא דיברתי איתו, אני לא מכיר אותו אפילו". "אז איך חזרת בתשובה מאורי זוהר?". אמר: "אני אגיד לך. יום אחד עשו סרטון על אורי זוהר. הביאו את אורי זוהר ושאלו אותו: 'תגיד לי, אורי, מה השלב הכי קשה שהיה לך בחזרה בתשובה?'.

אמר להם: 'לפני שבכלל אנשים ידעו שחזרתי בתשובה, כבר חזרתי בתשובה. בחוץ הייתי חילוני, אבל בבית הייתי בן אדם דתי לכל דבר. אתה יודע מה השלב הכי קשה שהיה לי? זה לשלם כיפה. כיפה! כולם רואים שיש לך כיפה עכשיו, אתה חוזר בתשובה. רק שמתי כיפה, והתחילו כל הלגלוגים. לא עמדתי בזה.

כולם: מה קרה? התחרפנת? השתגעתי? איפה לא ביזו אותי? איפה לא צחקו עליי? זה השלב הקשה ביותר שהיה לי. שאלו אותי: 'אז מה עשית באמת?'. אומר: 'בשלב הזה דיברתי עם אלוקים. אמרתי לו: אלוקים, אני את שלי כבר עשיתי. אתה מהיום תתחיל לדאוג לי. מבזים אותי ואני לא יודע מה לעשות, רחם עליי'.

ומה אני אגיד לך? ובורא עולם שמע את התפילה שלי. ואנשים התחילו להפסיק ללגלג עליי, ואחרי זמן מסוים לא רק שהפסיקו ללגלג – התחילו גם לכבד אותי. וברוך השם, ראיתי שכל דבר שקשה לי בחיים, אני מתפלל לאלוים, ואלוים עונה".

אומר לו הנהג מונית: "אני ראיתי את הסרטון הזה, ואני רציתי כל הזמן לשמור שבת. אבל אתה יודע, לנהג מונית זה הכי קשה בעולם לשמור שבת. למה? כי מה שמרוויחים ביום חול, בשבת מרוויחים פי שלוש. בשבת אין תחבורה ציבורית, בשבת המחיר הוא גם פי שתיים. ויש אנשים שמוכנים לשלם לך כל מחיר. ולא ידעתי מה לעשות. שמעתי את אורי זוהר: 'איפה שקשה לך, תתפלל'.

עצרתי את המונית באיזה מקום, עמדתי בצד, אמרתי: 'ריבוננו של עולם, אני רוצה לשמור שבת, אבל אני מפחד, יצחקו עליי, לא יודע מה יעשו לי. תרחם עליי, תאיר לי פנים, תגיד לי שאהא איתי'. אחרי שקיבלתי החלטה, נכנסתי לתחנת מוניות, אמרתי לסדרן: 'אתה יודע, מהיום אין יותר לנסוע בשבת, אני שומר שבת'. רק אמרתי את זה – כל הנהגי מוניות התגלגלו מצחוק. 'אתה עושה צחוק? איזה שומר שבת? אתה הבן אדם הכי חילוני פה. אתה שומר שבת, אתה בכלל?'. 'אתה יש לך משכנתא וחובות, מה תשמור שבת?'.
יצאתי החוצה, אמרתי: 'ריבוננו של עולם, רק אמרתי שאני שומר שבת – תראה מה עשו לי. תראה כמה צוחקים עליי. תרחם עליי, תאיר לי את הדרך, שאני אדע באמת שאני אצליח לעמוד בשמירת שבת'".

מספר הבן אדם: למחרת מתקשר אליי הסדרן, צועק לי בשפופרת: "יש אלוקים! יש אלוקים!". אמרתי לו: "מה, יש אלוקים?". אמר: "תשמע, בורא עולם גלגל שהחזיקאללה ירו טיל לכיוון נתב"ג. ואז יצאה הוראת מסע מאובמה – אז בזמנו שהיה אובמה – אין לנסוע לארץ ישראל. המקום הכי מסוכן בעולם זה ארץ ישראל, בפרט לנתב"ג. אז מי שרוצה לנסוע, יכול לנחות ב'רמון' בדרום.

היה איזה עשיר גדול חרדי, שהיה צריך דחוף להגיע לארץ ישראל. לקח כרטיס טיסה, לנחות ברמון. הוא שאל: 'מתי אני יורד פה?'. אמרו לו: 'אתה יורד פה יום שיש, משוער בין שנים עשרה וחצי בצהריים לשש בערב'. עכשיו קין, שש בערב זה בסדר – אבל הוא היה צריך להגיע לירושלים, ואם יגיע בשש בערב, לא יוכל להגיע לירושלים.

הוא התקשר לחברת מוניות. לאיזו חברה הוא התקשר? לחברה הזאת שהבן אדם שלנו עובד בה. אמר: 'שלום, אני יהודי חרדי מארצות הברית, אני צריך נהג שומר שבת. עכשיו תראה מה התנאי שלי: הנהג צריך להיות ברמון בשנים עשרה וחצי. אם הגענו בשנים עשרה וחצי, שייקח אותי לירושלים. אם לא – הוא מחכה שם עד שש. אם הגעתי בשש, אז הוא לוקח אותי לאילת, לאיזה בית מלון, נשאר איתי כל השבת, ובמוצאי שבת לוקח אותי לירושלים.

עכשיו, לא משנה מה יהיה – אם הגעתי מוקדם או נשארתי שבת – אני משלם על הנסיעה הזאת ארבעת אלפים שקל".

צועק לו הסדרן: "יש אלוקים! רק אתמול אמרת שאתה רוצה לשמור שבת, אתה היחיד בכל התחנה ששומר שבת. ותראה איך בורא עולם גלגל, אנחנו כל כך רבים על נסיעות של שלושים, עשרים שקל, חמישים שקל – ואתה, נסיעה אחת, ארבעת אלפים שקל. אני מאמין שיש אלוקים עכשיו".

אומר הבן אדם: מאותו זמן שיניתי את כל אורחות חיי. אתה רואה אותי היום – זה הכל התחיל מאורי זוהר. אורי זוהר לימד אותי: איפה שתראה שיש קשיים, יש ניסיונות – תתפלל לאלוים. תתפלל! התפילה שאתה מתפלל, אתה יודע כמה משפיעה?

סיפור שלישי: בעל התשובה והעסקן – "החסד הראשון שמגיע אליי"

סיפר איזה בעל תשובה אחד: יום אחד נכנסתי בלי כוונה לאזכרה של אחד מהמשפחה, עם הכיפה הלבנה הזאת שכתוב עליה – לא יודע מה כתוב עליה – "שבת שלום", שמתי ונכנסתי לבית כנסת. הקדושה של בית הכנסת קירבה אותי, הרגשתי טוב שם. ומפה המנוע התחיל להתגלגל לכיוון החיובי. התחלתי להתחזק. התחלתי לטעום טעם של תורה, אמרתי: זה המקום שלי, פה. עכשיו, הייתי עובד – לבעל תשובה לא אומרים לו "תעזוב את העבודה" – אבל הוא מהאורות שהיו לו, החליט: חשקה נפשי בתורה, זהו. עזב את הכל, עזב את העבודה, והלך ללמוד כל היום.

הגיע לחדונו, ואיך אומרים, הקושיה הראשונה במסכת קידושין לפני כל הלימודים של הגמ' זה: "כסף מנלן?". ובאמת, מאיפה יביא כסף? לא היה לו.

אל תשאל, מדירה לדירה, עברתי שנים עשרה דירות, תוך תקופה קצרה. בסוף ברך השם מצאתי דירה שנים עשרה, איזו דירה טובה, מקום של קהילה טובה, הכל היה בסדר – אבל גם שם קפצה עליו רוגזו של יוסף. בא אליי בעל הדירה, אומר: "אתה יודע, החלטתי שאני מוכר את הדירה. אז אני מבקש, עוד מעט תפנה את הדירה. אבל תראה – היו לי מלא שוכרים פה, אתה השוכר היחיד שמאוד מאוד נהניתי ממנו. אז אם אתה רוצה, אני מוכן למכור לך את הדירה הזאת בהנחה. תראה, זו דירה שעולה מיליון שש מאות, אני מוכן להוריד לך שלוש מאות אלף שקל".

אני אמרתי לעצמי: אולי סתם הוא צוחק עליי. הבאתי איזה מתווך לדירה, הוא הסתכל, שאלתי אותו כמה זה עולה, אומר לי: "מיליון שש מאות לפחות". אמרתי: אז אם הוא נותן לי שלוש מאות אלף שקל, זה משתלם. אמרתי לעצמי: בוא נקפוץ על המציאה, בוא נתחיל להיכנס לעניינים.

יש לי איזה דוד בארצות הברית, מעולם לא פניתי אליו, עשיר גדול. התקשרתי אליו, אמרתי לו: "דוד, כך וכך הסיפור". אומר לי: "התקשרת אליי במצב הטוב ביותר. עשיתי עסקה גדולה והרווחתי מיליונים. את השלוש מאות אלף שקל – לא בהלוואה, במתנה גמורה".

קיבלתי שלוש מאות אלף שקל במתנה, לקחתי אותם, הלכתי לבעל הדירה, אמרתי לו: "בוא נתחם חוזה על הדירה". ואמרתי: את המיליון שנשאר אני אקח משכנתא. חתמנו חוזה. אחרי שחתמנו חוזה והכל היה מצויין, הלכתי לבנק. הבנק מסתכל על ההכנסות שיש לי, אומר לי: "אם כל ההכנסות שיש לך, אתה ואשתך ועם הילדים – אתה יכול לקחת משכנתא חמישים אלף שקל".

אני צריך מיליון שקל, אומר לי: "מאיפה מיליון? אין מה לדבר אפילו". ניסיתי בנק אחר, הלכתי למישהו אחר, הלכתי ליועץ משכנתאות – אין עם מי לדבר. כזה סכום אדיר לא שייך. חתמתי כבר, שלוש מאות אלף שקל כבר שילמנו. נו, מה אני עושה עכשיו? החלטתי שאני אלך להתפלל.

הלכתי לאיזה שטיבלך, נכנסתי להתפלל. אחרי תפילת מנחה אני רואה שם איזה עסקן. אמרתי: אולי לעסקנים יש כל מיני פטנטים איך להשיג כסף. ניגשתי אליו, ראיתי אותו שהוא מאוד לחוץ, אמרתי לו: "שלום, אני צריך ממך עזרה". "מה אתה צריך?". "תשמע, קניתי דירה, שילמתי שלוש מאות אלף שקל, וחטאתי לי עוד הלוואה של מיליון שקל. אם אתה יכול לארגן לי מישהו שייתן לי הלוואה מיליון שקל".

אמר לי הבן אדם: "תביא את הטלפון שלך, אני אהיה איתך בקשר עוד יומיים שלושה".

* נכון שבגמרא יש קטע לפני כן, אבל בראשונים כתבו שזה קטע מהסבוראים. מי שחיבר את הגמרא, רבינא ורב אשי – זה מתחיל מדף ג' עמוד ב', כך מביא הרשב"א.

הוא לקח את מספר הטלפון שלי, ואחרי יומיים התקשר. אומר לי: "סידרתי לך את ההלוואה. תראה, לך גמ"ח הזה, בגמ"ח הזה לקחתי ממנו הלוואה חצי מיליון שקל, כתבתי את השם שלך ואת מספר הטלפון שלך, אני כבר חתמתי ערבות, שיעבדתי את הבית שלי על השלך הזה. לך תיקח את זה, ועוד חצי מיליון – תיקח משם, ותתחיל לשלם לבעל הבית".

הוא אמר לי: "תגיד, אתה אמיתי, או שאתה צוחק איתי?". אומר לי: "מה זה אמיתי? אני יומיים עובד רצוף בשביל לסדר לך כזאת הלוואה, לא נחתי רגע. לקחתי יועץ משכנתאות, מישהו רציני מאוד, וסידרתי את כל ההלוואה הזאת".

"אבל תגיד לי, אני לא מבין אותך, איך אתה נותן הלוואה לבן אדם מיליון שקל שאתה לא מכיר אותו? אתה לא יודע מי זה, נפגשת פעם ראשונה באיזה שטיבלך?".

"אני אספר לך מה היה. בזמן האחרון אשתי הייתה חולה. מעוד בדיקה ועוד בדיקה ועוד בדיקה – בדיוק ביום שבאת אליי, אותו יום, גילו בבית חולים את המחלה אצל אשתי. עכשיו, אני מאוד רציני לבכות, אבל אמרתי: אני בתור גבר צריך להראות לאשתי שאני חזק, כדי שאני עומד מאחוריה. ועמדתי חזק ואמרתי: אל תדאגי, זה יעבור, זה יחלוף, וכולי וכולי. בסוף אמרתי לה: אני אלך להתפלל.

הלכתי לאיזה שטיבלך, אף אחד לא מכיר אותי, פה אני יכול לבכות. ומה אני אגיד לך? התפללתי מנחה ובכיתי, כל מה שהיה לי בלב בכיתי. בסוף התפילה אמרתי לאלוים: 'אלוים, תשמע, בוא נעשה עסק אני ואתה. החסד הראשון שמגיע אליי, אני הולך איתו עד הסוף. אבל גם אתה, אלוים, שולח רפואה לאשתי עד הסוף. זה העסק ביני לביןך'. סיימתי את התפילה, אני בא לצאת – פתאום באת אליי אתה, אומר לי: 'אני צריך הלוואה מיליון שקל'. אמרתי: 'אה, אלוים, לא חשבתי על זה, כמה שאתה... אבל לא, אל תגזים'. אבל אמרתי: עסק זה עסק, הלכתי, שיעבדתי את הדירה שלי, והגשתי לך הלוואה".

אחרי חודשיים מתקשר אליי הבן אדם, אומר לי: "אתה יודע, התקשרו מבית החולים, אמרו שיש איזו תרופה ניסיונית. אתה רוצה להתנסות עליה? התקשרנו לרב פירר, הרב פירר אמר: אין מה להפסיד. אין מה להפסיד, באמת הלכנו על זה – וברוך השם אשתי יצאה מהמחלה. בריאה לחלוטין".

חסד – אחרי שכבר נגזרה הגזרה. חסד אחד – תראה מה יכול לעשות.

תוכחה שהורסת נפש – הלך מיעקב וראובן

רש"י בפרשה שלנו כותב שמשה רבנו הוכיח את עם ישראל סמוך למיתתו. ממי למד? מיעקב אבינו. יעקב אבינו לא הוכיח את ראובן אלא סמוך למיתתו. למה לא? כי אם היה מוכיח אותו, בזמנו, היה ראובן עוזב את יעקב והולך לעשו אחיו".

תשמע, אני כל פעם קורא את זה, אני אומר: עזוב, יש הגזמות, אבל יש מעל הגזמות. תגיד לי, אתה מאמין שבגלל שראובן בלבל יצועי אביו – לקח את המיטה והעביר אותה לאוהל של לאה, ובא יעקב אבינו ואמר לו: "ראובן, מה עשית? מה זה הדבר הזה? תחזיר את המיטה" – היית מאמין שבגלל הדבר הזה ראובן יזרוק את הכיפה על הרצפה, יוריד את הפאות, יוריד את הזקן, ילבש ג'ינס, יהיה עם קרחת, והוא הולך לעשו? נשמע לך נורמלי? לא נורמלי.

יעקב אבינו אמר: אני לא יכול להוכיח אותו. אם אני אוכיח אותו – גמרנו, זהו, נמאס לו איתי, נגמר הסיפור איתו. "אני לא מבין אותך". תשמע... אל תבין, אבל זו המציאות. יעקב הבין: אל תוכיח.

יוצאים לבין הזמנים עוד מעט, ואתם נפגשים עם כל מיני אנשים, אתם נפגשים עם כל מיני בחורי ישיבות, ואתה יודע – הם על הגדר. אתה לא יודע שבמילה אחת חיסלת אותם. הוכחת אותם – על מה הוכחת אותם? "תגיד לי, למה המיטה הזאת פה? תעביר אותה לפה". ראיתי: על המילה הזאת הבן אדם הלך לעשו. גמרנו, נגמר הסיפור.

יש כאן בשכונה שלנו, אחד אמר לי: "תדע לך, הבן שלי כבר עשר שנים לא נכנס לבית כנסת. אומר לי: 'אבא, אני נכנס לבית כנסת, אני פותח סידור, אני נזכר ברבנים שלי בישיבה קטנה, אני סוגר את הסידור ואני הולך. אמא שלו מתחננת לפניו: 'כנס לבית כנסת להתפלל'. אמא, אני לא יכול, אני רוצה להיכנס, אני רוצה להתפלל, לא הולך לי. אני נכנס, סוגר". פותח, נכנס לבית כנסת, פתאום נזכר ברבנים האלו, אומר: עזוב, ולא בא להתפלל והולך. זה סיפור אחד.

סיפור שני: סיפר לי איזה צדיק אחד, כולם מכירים אותו פה, התקשר אליי יום אחד, אומר לי: "תעשה טובה, הרב איתן, את התלמידים שלך – תנשק אותם, תחבק אותם, אל תגיד להם כלום. אני שילמתי עשרות אלפי שקלים כדי להוציא את הבן שלי מכל מה שהוא עבר בישיבות. מכל הביזיונות, כל מה שעשו לו, שילמתי כל מיני מטפלים ועניינים, כדי שיצא מכל הסיבוכים שעבר. אתה לא יודע מה אפשר להרוס – נפש לכל החיים".

אז יעקב אבינו פה מלמד אותנו: אתה יודע מה זה להוכיח בן אדם? אתה יודע איזה אסון זה יכול להיות? לא אני ואתה – אחד השבטים! וכל שכן אנחנו הקטנים. אתה מוכיח בן אדם, אתה לא יודע מה ההשלכות שיכולות להיות. צריך מאוד מאוד להזהר. צריך מאוד לעודד, מאוד.

יזכנו השם, שהימים הקדושים האלו – ככל שאבא מתרחק, הוא יותר מתנגע. הימים האלו ימים קדושים מאוד, ימים של קרבת אלוים, ימים שנקרא בהם "קָרָא עָלֵי מוֹעֵד", זמן של מועד, זמן באמת של קרבת אלוים. יזכנו שנוכח בעזרת השם למשיח ברחמים, מתוך תשובה אמיתית, אמן ואמן.